

"8. mai" 14.9.1951.

Åpent brev til presidenten for NRK, herr direktør Erling Steen

Jeg lyttet lørdag aften den 8. ds. i Kringkastingen til åpningen av Røde Kors-uken i Oslo og de appeller, som der ble rettet til alle, om å støtte opp om NRK.

Etter fattig leilighet, har jeg gjennom årene støttet opp om NRK inntil «frigjøringen». Men etter «frigjøringen» er det slutt, både fra min side og alle mine pårørendes. Er De interessert i å erfare årsaken?

De er vel — hr. president — oppmerksom på, at en rekke sykepleiersker med et utpreget patriotisk sinnelag, enten søkte permisjon fra sine stillinger ved forskjellige sykehus her hjemme, eller sa sine stillinger opp for å reise til Østfronten for å pleie syke og sårede, som kjempet mot kommunismen. Det var flere av dem der søkte permisjon, som var stillet i utsikt, ja endog lovet å få sine stillinger igjen, da de kom tilbake. Men hva skjedde? Jo, de sykesøstre som hadde fulgt sin innerste stemme og viss sinnbrandt etter å komme til fronten for å utføre en barmhjertighetsgjerning overfor syke og sårede, da man manglet kyndig hjelp til pleie av våre ni tusen sønner, som hadde forstått tingen, nemlig å bekjempe kommunismen på dens egen jord så den ikke skulle komme veltende innover Vest-Europa — ble fengslet; ubarmhjertig og på den mest bestialske måte som

man trodde bolsjevikene var alene om.

Skulle våre sønner ligge å forblø på slagmarken, fordi man manglet kyndig hjelp? De som bærer Genfferkorset spør ikke om det er venn eller fiende, før de yter sin assistanse.

Men hva skjer, når disse oppofrende sykepleiersker kommer tilbake til fedrelandet? Jo, de ble spyttet på, kastet i fengsel og måtte utstå lange fengselsstraffe for sin oppofrende innsats. De fikk ikke sine stillinger tilbake, men måtte avgi til Staten de kroner de hadde tjent ved fronten ved sitt arbeide og tillike ilagt bøter osv.

Synes De, hr. president, at dette var en på«skjønnelse» som disse patriotiske kvinner fortjente? Og var det en kulturstat verdig?

Hvis De ikke var enig i at front-søstre skulle straffes, hva har De — som president for NRK — foretatt Dem for å bøte på skaden? Var De enig med myndighetene som straffet dem, så vil det si det samme som at alle der har vært politisk forfulgt i dette land, aldri mere slutter opp om NRK. De politisk forfulgte sympatiserende skarer vokser fra dag til dag, og man forutsetter, at også disse gjør felles sak med de politisk forfulgte for å yte rettferdighet med en snarlig oppreisning.

Argus.

Artikkel 18 - Befolkningens hjelpende rolle.

Det prinsip som er formulert i denne artikkel representerer, sammen med de andre som fastslår de såredes og sykes ukrenkelighet og sanitærpersonalets uantastbarhet, en av de store erobringer fra Genferkonventionen av 1864, og som var direkte inspirert av begivenhetene fra Solferino. Den saarede soldat skal ikke bare respekteres, han skal desuten, uten opphold, bli pleiet, likegyldig hvilken antinomialitet han tilhører. Denne oppgave er saa presserende at hvis armeens sanitærtjeneste svigter saa skal der rettes et opprop om hjelp til de civile, til indbyggerne i det land (omraade) hvor kampen finder sted. Disse civile skal, hvis de etterkommer oppropet, bli beskyttet under utøvelsen av denne menneskekjærlige virksomhet.

Dette prinsip, formulert med edelmot i 1864 (artikkel 6), var desverre blit en del avsvirket i 1906 og 1929. Det gjenvinder til gjengjeld, i teksten av 1949, hele sin fylde, og vel saa det.

I 1929 hadde artikkelen følgende indhold: "Den militære autoritet kan appellere til indbyggenes trang til at øve barmhjertighet, til at samle og pleie - under dens kontrol - saarede eller syke fra armene, ved at yde personer som har svart paa appellen, en speciel beskyttelse og visse lettelser".

Denne artikkel innebær forskjellige mangler, og erfaringer fra krigen 1939-1945 har vist at den var langt fra at være tilstrekkelig. Saa har da ogsaa alle de conferanser, som har bidratt til at forberede conventionen av 1949, forenet seg om at komplettere og precisere den. Det indgaar ikke i vort oppdrag at trekke op her problemets historik, eller at beskrive den utvikling det har gjennomgaat. Det maa være os nok at fremstille det slik det presenterer seg idag.

Den aktuelle tekst begynner med en gjentagelse av anordningen av 1929, til hvilken er føyet ordet "frivillig", for derved at precisere at indbyggerne ikke skulde være forpliktet til at pleie de saarede. Den frivillige karakter av den bragte og hjelp fremgaar likeledes av de første ord av teksten: "den militære autoritet kan appellere". Artikkelen preciserer derhos at de indbyggere som etterkommer appellen skal stilles under nevnte autoritets kontrol.

Et av de viktigste huller i teksten av 1929 var at den ikke forutsaa at andre militære autoriteter, og fremforalt den kjempende motstander, maate kunne gjøre likedan. Hullet er nu utfylt. Sidste setning i første avsnit præsiserer nemlig at: "I tilfelde av at det motsatte par kommer til at overta eller gjenindta kontrollen av omraadet, opretholdes det overfor disse personer denne beskyttelse og disse lettelser".

Hva kan denne beskyttelse og disse lettelser være?

Uttrykket er ubestemt - med hensigt - for at det kan tilpasses fuldstendig til omstendighetene. Det vil i regelen ikke kunne medføre retten til at bruke Røde Kors' emblem, hverken paa det hus som maatte gi ly til den saarede, eller paa et armbind som den gjestfrie indbyggeren maatte bære.

I virkeligheten kan jo heller ikke huset sidestilles hverken med et fast etablissement eller med en flyttbar sanitærinndretning, eller med et civilt hospital, og indbyggeren vilde ikke kunne sammenlignes med et medlem av sanitærpersonalet, ja selv ikke med et hjelpepersonal. Situationen kunde være en anden hvis der var tilstede medlemmer av et sanitærpersonal som hadde ansvaret for beskyttelsen.

Siden at første prinsip bemyndiger armeen til at appellere til indbyggernes trang til at öve barmhjertighet, saa synes det logisk at forutse et neste som bemyndiger disse indbyggere til at yde öieblikkelig hjelp til saarede eller syke av enhver nationalitet. Det er dette som gjøres ved andet avsnit, som tilføier at denne bemyndigelse maa gives selv til indbyggerne i indtatte eller occuperte omraader, likesom ogsaa til hjelpeorganisationer. Denne tilføielse er viktig. Faktisk maa jo den civile befolkning under alle omstendigheter kunne opfylde sine humanitære plikter imot en saaret, hvilken nation han end maatte tilhøre, det være seg enddog en faldskjermssoldat eller en "partisan".

Han har desverre, under den sidste krig, set indbyggere forbydes en slik hjelpetjeneste, eller efter at ha utført den, være blit gjenstand for represalier fra occupationsautoriteternes side, ja sogar enddog fra deres egne autoriteter.

For fremtiden vil dette ikke mere være mulig, ifölge 3die avsnit, som likeledes er nytt, og som fastslaar: "Ingen maa nogensinde bli forulempet eller dömt for at ha ydet hjelp til saarede eller syke".

Det maa forövrig understrekes at den diplomatiske conference vslog at forbinde den gitte tilladelse til indbyggerne til at yde öieblikkelig hjelp, med nogen godtagelse av en militär kontroll eller overhodet av enhver forpligtende erklärning som vilde være jevngradig med et angiveri, og som for lägerne kunde medføre et brudd paa den professionelle taushetsplikt. Faktisk kunde nok en militär autoritet bestemme visse forskrifter av denne art, men som Referenten ved 1ste kommission fremholdt paa den diplomatiske Conference: "det vilde ikke passe seg at en humanitär konvention indeholdt noget om slikt".

Det maa iövrigt ikke være mulig at indbyggernes trang til at hjelpe skulde kunne fortrenkes av deres fiendtlige fölelser. Saa understreker da ogsaa sidste setning i andet avsnit at "den civile befolkning skal respektere disse saarede og syke og særlig ikke utöve nogen voldelig handling mot dem". La os ved denne anledning bemerke at her - og for første gang - trer Genferkommissionen ut av sin spesielle fä ramme, og henvender seg direkte til de civile befolkninger selv.

Mens første avsnit presiserer at landets militære autoritet beholder "kontrollen" over den omsorg som skal ydes da saarede av de private velgjörere, saa foreskriver sidste avsnit at den öieblikkelige hjelp som indbyggerne i et occupert landomraade maatte yde til de saarede, ikke maa nogen maate fritar den occuperende magt fra de plikter som paahviler den i sanitär og moralsk henseende overfor de saarede og syke. Denne klausul maatte formuleres til tröds for sin selvfölghelighet. Den fjerner enhver ridiko for misbruk og opmuntrer indbyggerne til at utöve sin humanitære virksomhet.

avskrift

UNITED NATIONS

NATIONS UNIES

Resolusjon fra THE ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL av 5. august 1947 (75 (V)), som forbedret ved resolusjon av 1. mars 1948 (116A (VI)).

"The ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL

bekrefter uttalelsen at "Kommissjonen erkjenner at den ikke har noen makt til å ta noen aksjon med hensyn til noen klager vedrørende menneskerettigheter",

anmoder General-sekretæren:

(a) å utarbeide en konfidentiell liste over mottatt korrespondanse vedrørende menneskerettigheter for hver sesjon av kommissjonen for menneskerettigheter (The COMMISSION ON HUMAN RIGHTS) med en kort angivelse av innholdet av hver,

(b) å sende denne konfidentielle liste til Kommissjonen, i privat møte, uten å åpenbare identiteten til korrespondansens forfatter, uten i slike tilfeller hvor forfatterne bekrefter at de allerede har åpenbart eller har til hensikt å åpenbare sine navner eller at de ikke har noe imot at deres navner blir åpenbart,

(c) å sette Kommissjonens medlemmer, på anmodning, istand til å konferere korrespondansens originaler som handler seg om prinsippene som inneholdes i befordring av universell respekt for og praksis (oppmerksomhet, regel) for menneskerettigheter,

(d) å informere skriverne av all korrespondanse vedrørende menneskerettigheter, hvorledes enn henvendt (however addressed), at deres henvendelser er blitt mottatt og riktig notert for å bli tatt hensyn til i overensstemmelse med den prosedyre som er fastlagt av United Nations. Hvor det er nødvendig skulle General-sekretæren angi at Kommissjonen ikke har noen makt til å ta noen aksjon med hensyn til noen klager vedrørende menneskerettigheter,

(e) å forsyne hver medlemsstat som ikke er representert i Kommissjonen med en kort angivelse av innholdet av enhver henvendelse vedrørende menneskerettigheter som refererer seg tydelig uttalt til denne stat eller til territorier under dens jurisdiksjon, uten å åpenbare forfatterens identitet, uten som det er tatt hensyn til i § (b) foran.

(Kommissjonen = The Commission of Human Rights)

Nedenfor står: United Nations Division of Human Rights har sent meg vedlagte resolusjon fra The Economic and Social Council av 5. august 1947 (75 (V)). Man har gjort meg uttrykkelig merksam på at United Nations ingen fullmakt har til å gripe inn, men jeg har fått det inntrykk av korrespondansen at det ville skje noe hvis alle, eller iallfall flertallet av de som følger seg forsettlig ville henvende seg til Division of Human Rights. Hvis nemlig alle ville hope seg opp hos samme, ville man føle seg tvunget til å undersøke forholdet.

avskrift

UNITED NATIONS

NATIONS UNIES

Resolusjon fra THE ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL av 5. august 1947 (75 (V)), som forbedret ved resolusjon av 1. mars 1948 (116A (VI)).

"The ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL bekrefter uttalelsen at "Kommissjonen erkjenner at den ikke har noen makt til å ta noen aksjon med hensyn til noen klager vedrørende menneskerettigheter",

anmoder General-sekretæren:

(a) å utarbeide en konfidentiell liste over mottatt korrespondanse vedrørende menneskerettigheter for hver sesjon av Kommissjonen for menneskerettigheter (The COMMISSION ON HUMAN RIGHTS) med en kort angivelse av innholdet av hver,

(b) å sende denne konfidentielle liste til Kommissjonen, i privat møte, uten å åpenbare identiteten til korrespondansens forfatter, uten i sånne tilfeller hvor forfatterne bekrefter at de allerede har åpenbart eller har til hensikt å åpenbare sine navner eller at de ikke har noe imot at deres navner blir åpenbart,

(c) å sette Kommissjonens medlemmer, på anmodning, istand til å konferere korrespondansens originaler som behandler seg om prinsippene som inneholdes i befordring av universell respekt for og praksis (oppmerksomhet, regel) for menneskerettigheter,

(d) å informere skriverne av all korrespondanse vedrørende menneskerettigheter, hvorledes enn henvendt (however addressed), at deres henvendelser er blitt mottatt og riktig notert for å bli tatt hensyn til i overensstemmelse med den prosedyre som er fastlagt av United Nations. Hvor det er nødvendig skulle General-sekretæren angi at Kommissjonen ikke har noen makt til å ta noen aksjon med hensyn til noen klager vedrørende menneskerettigheter,

(e) å forsyne hver medlemsstat som ikke er representert i Kommissjonen med en kort angivelse av innholdet av enhver henvendelse vedrørende menneskerettigheter som refererer seg tydelig til denne stat eller til territorier under dens jurisdiksjon, uten å åpenbare forfatterens identitet, uten som det er tatt hensyn til i § (b) foran.

(Kommissjonen - The Commission of Human Rights)

Nedenfor står: United Nations Division of Human Rights har sent meg vedlagte resolusjon fra The Economic and Social Council av 5. august 1947 (75 (V)). Man har gjort meg uttrykkelig bemerkning på at United Nations ingen fullmakt har til å gripe inn, men har fått det inntrykk av korrespondansen at de ville gjøre noe hvis alle, eller iallfall flertallet av de som føler seg fornærmet ville henvende seg til Division of Human Rights. Hvis realiteten ville hove seg opp hos samme, ville man føle seg tvunget til å undersøke forholdet.

avskrift

UNITED NATIONS

NATIONS UNIES

Resolusjon fra THE ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL av 5. august 1947 (75 (V)),
som forbedret ved resolusjon av 1. mars 1948 (116A (VI)).

"The ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL
bekrefter uttalelsen at "Kommissjonen erkjenner at den ikke har
noen makt til å ta noen aksjon med hensyn til noen klager ved-
rørende menneskerettigheter",

anmoder General-sekretøren:

(a) å utarbeide en konfidentiell liste over mottatt korrespon-
dansen vedrørende menneskerettigheter for hver sesjon av Kommissjo-
nen for menneskerettigheter (The COMMISSION ON HUMAN RIGHTS) med en
kort angivelse av innholdet av hver,

(b) å sende denne konfidentielle liste til Kommissjonen, i pri-
vat møte, uten å åpenbare identiteten til korrespondansens for-
fatter, uten i såne tilfeller hvor forfatterne bekrefter at de
allerede har åpenbart eller har til hensikt å åpenbare sine
navner eller at de ikke har noe imot at deres navner blir åpen-
bart,

(c) å sette Kommissjonens medlemmer, på anmodning, istand til
å konferere korrespondansens originaler som handler seg om prin-
sippene som inneholdes i befordring av universell respekt for
og praksis (oppmerksomhet, regel) for menneskerettigheter,

(d) å informere skriverne av all korrespondanse vedrørende men-
neskerettigheter, hvorledes enn henvendt (however addressed),
at deres henvendelser er blitt mottatt og riktig notert for å
bli tatt hensyn til i overensstemmelse med den prosedyre som er
fastlagt av United Nations. Hvor det er nødvendig skulle Gener-
sekretøren angi at Kommissjonen ikke har noen makt til å ta
noen aksjon med hensyn til noen klager vedrørende menneske-
rettigheter,

(e) å forsyne hver medlemsstat som ikke er representert i Kommis-
sjonen med en kort angivelse av innholdet av enhver henvendelse
vedrørende menneskerettigheter som refererer seg tydelig uttalt
til denne stat eller til territorier under dens jurisdiksjon,
uten å åpenbare forfatterens identitet, uten som det er tatt
hensyn til i § (b) foran.

(Kommissjonen - The Commission of Human Rights)

Nedenfor står: United Nations Division of Human Rights har sendt
meg vedlagte resolusjon fra The Economic and Social Council av
5. august 1947 (75 (V)). Man har gjort meg uttrykkelig oppmerksom
på at United Nations ingen fullmakt har til å gripe inn, men
har fått det inntrykk av korrespondansen at de ville skje noe
hvis alle, eller iallfall flertallet av de som følger seg foran
ville henvende seg til Division of Human Rights. Hvis nasjon-
ene ville høre seg opp hos samme, ville man føle seg trykket
til å undersøke forholdet.